

Segeltorpsskolan 1926. Public domain.

Samhällskunskap och historia · Åk 8 till gymnasiet · Cirka 60 minuter

Att peka ut lärare

Efter valet 2026 bad ett parti allmänheten att mejla in namn på lärare. Vad betyder det för en demokrati, och vad kan historien lära oss?

1 Ta ställning
2 Möt källan
3 Begrepp
4 Expertgrupp
5 Hemgrupp
6 Knyt ihop
7 Ditt svar

Lektionens fråga

Var går gränsen mellan att granska lärare och att registrera dem?

Steg 1 · Ta ställning · Enskilt, 3 min

”Det är okej att samla in namn på lärare som har sagt något kritiskt om ett parti.”

Skriv **F** (före) i den ruta som stämmer för dig just nu. I steg 7 skriver du **E** (efter) på samma skala. Du behöver inte berätta för någon var du satt ditt F.

1	2	3	4	5

1 Håller inte alls med — 5 Håller helt med

Namn _____ Klass _____ Mitt bildkort, nr _____ Min hemgrupp _____

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.

Steg 4

Bli expert på ett fall

Du får ett bildkort. Om en stund är du den enda i din nya grupp som kan fallet.

Expertgrupp
12 min

Expertgruppens uppdrag

Lär er ert fall så bra att ni kan berätta det för andra.

1. **Läs** bildkortet högt tillsammans.
2. **Svara** på frågorna A till D. Skriv i ert falls rad i fallmatrisen, s. 3 och 4.
3. **Diskutera** frågan längst ned på bildkortet.
4. **Skriv** ditt minutmanus här nedanför.

Frågorna A till D

A Vem pekades ut eller registrerades?	B Vem samlade uppgifterna, och hur?	C Vilka blev följderna?	D Vad satte stopp för det?

Mitt minutmanus

Skriv vidare från de grå orden. Läs sedan högt för dig själv en gång. Det ska ta ungefär en minut.

Mitt fall handlar om ...

A. De som pekades ut var ...

B. Uppgifterna samlades in av ...

C. Det ledde till att ...

D. Det tog slut när ...

Det liknar Perstorp genom att ...

4a EXPERTGRUPP

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.

Steg 4 och 5

Fallmatrisen

Sex fall, samma fyra frågor. Fall 1 till 3 här, fall 4 till 6 på nästa sida.

Expert- och hemgrupp

Så fyller du i

En rad per fall, en fråga per kolumn.

1. I steg 4: **skriv** ert eget falls rad tillsammans med expertgruppen.
2. I steg 5: **fyll i** de andra raderna medan experterna i hemgruppen berättar.

	A Vem pekades ut eller registrerades?	B Vem samlade uppgifterna, och hur?	C Vilka blev följderna?	D Vad satte stopp för det?
1 **Tyskland** 1933				
2 **USA** 1949 till 1967				
3 **Kina** 1966				

4b EXPERTGRUPP

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.

Steg 4 och 5 · fortsättning

Fallmatrisen

Fall 4 till 6.

Expert- och hemgrupp

Så fyller du i

En rad per fall, en fråga per kolumn.

1. I steg 4: **skriv** ert eget falls rad tillsammans med expertgruppen.
2. I steg 5: **fyll i** de andra raderna medan experterna i hemgruppen berättar.

	A Vem pekades ut eller registrerades?	B Vem samlade uppgifterna, och hur?	C Vilka blev följderna?	D Vad satte stopp för det?
4 **DDR, Östtyskland** 1950 till 1989				
5 **Sverige** 1945 till 1998				
6 **Tyskland** 2018 till 2019				

4b EXPERTGRUPP

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.

Steg 6

Knyt ihop

Helklass
10 min

Läraren leder samtalet. Du antecknar det viktigaste.

Tre frågor till hela klassen

Vad har fallen gemensamt, och vad kan stoppa dem?

Lyssna på samtalet. **Anteckna** under varje fråga det du vill komma ihåg till steg 7.

1 Likheter

Vad har fallen gemensamt?

2 Skillnader

Vad skiljer fallen åt, och var hamnade Perstorp på skalan?

3 Skydd

Vad kan stoppa åsiktsregistrering i en demokrati i dag?

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.

Steg 7

Ditt svar

Enskilt
8 min

Nu svarar du på lektionens fråga, med fallen som belägg.

Lektionens fråga

Var går gränsen mellan att granska lärare och att registrera dem?

Skriv vidare från de grå orden. **Använd** minst två av de historiska fallen och jämför med Perstorp.

1
Var går gränsen?
Svara på lektionens fråga.

Jag tycker att gränsen går vid ...

2
Ett historiskt fall
Ett av fallen, som belägg.

Ett exempel är fall ... där ...

3
Ett fall till
Minst två fall ska vara med.

Ett annat exempel är fall ... där ...

4
Perstorp
Vad är likt, och vad är olikt?

Det som liknar Perstorp är ... Det som skiljer är ...

Ta ställning igen

Gå tillbaka till skalan på omslaget. Skriv **E** i den ruta som stämmer nu.

Därför står jag kvar, eller har flyttat mig

En lärdom jag tar med mig från lektionen

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.